

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

DEN FÖRMODADE NIHILISTEN

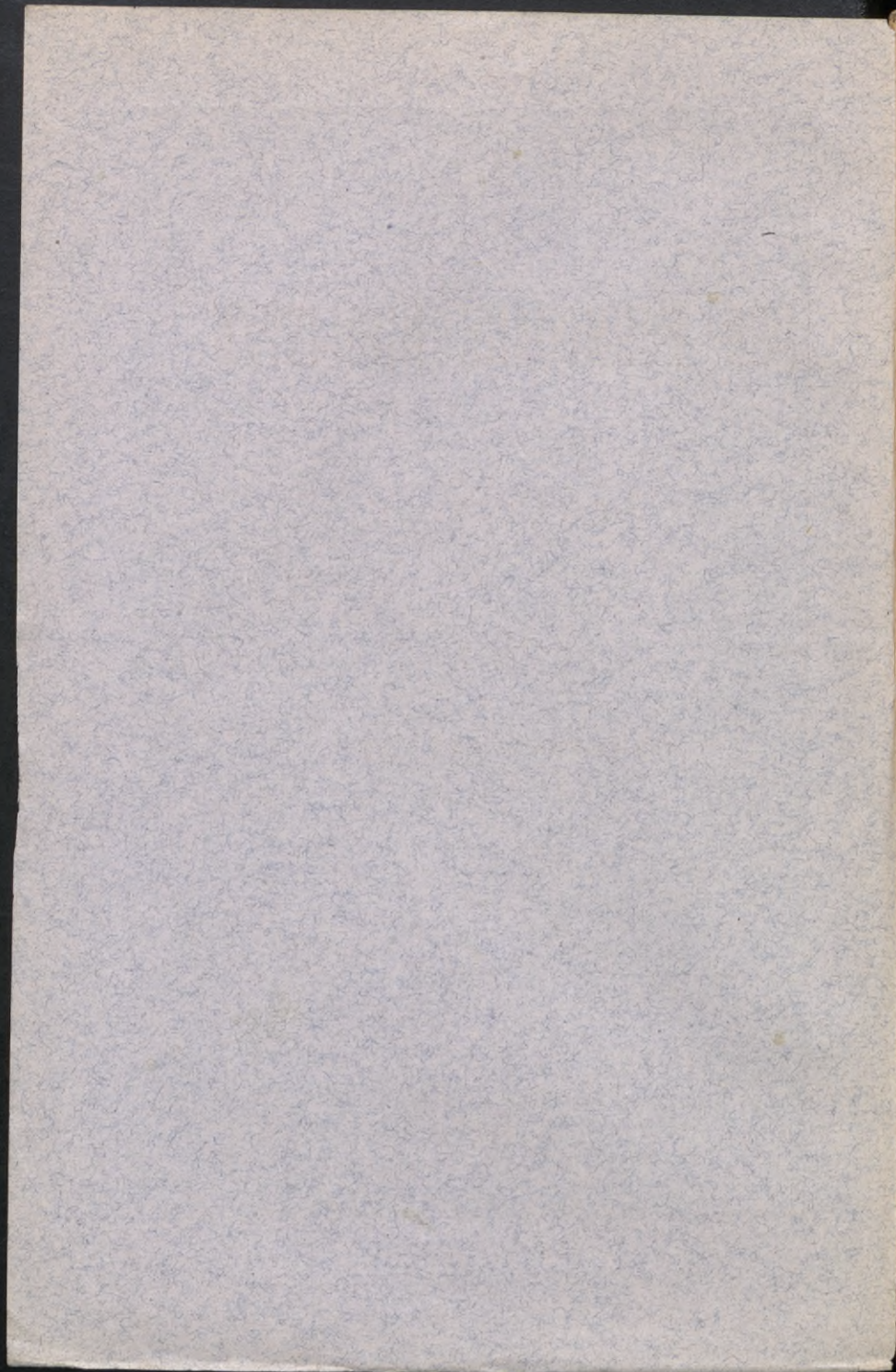

AF
JOHANNES ALFTHAN

STOCKHOLM
NILES GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.

Pris 50 öre.

DEN FÖRMODADE NIHILISTEN

BERÄTTELSE

AF

JOHANNES ALFTHAN.

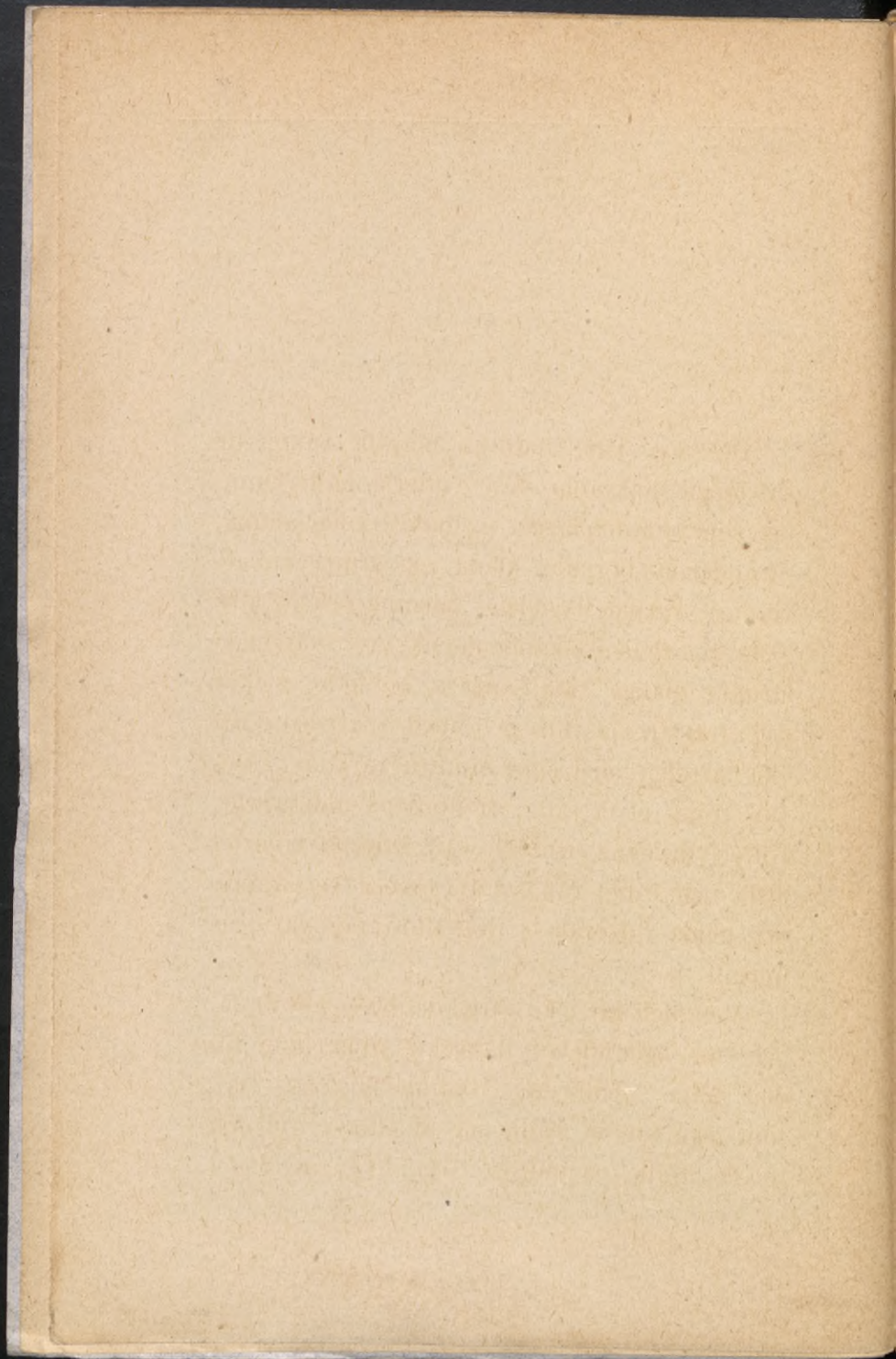
STOCKHOLM,
NILS GLEERUPS FÖRLAG.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-ARTIEBLAG.
1882.

DEN FÖRMODADE NIHILISTEN

AF
JOHANNES ALFTHAN

I.

Det var vår; naturen började vakna ur sin långa stelkramp — ur vinterns kalla famntag, som i norden lägger sig omkring densamma. Stränderna började kläda sig gröna vid de vänliga, varma flägtarnes susning och de åter lösta vågornas plaskande musik; grönskan hade förmått otaliga små sångare, bofinkar, siskor och trastar, ja till och med sparfvarne att öka glädjen med sina muntra vårlåtar. Det var fröjd öfver allt uti nordens naturverld; vintertyrannens ismakt var bruten, bojorna lösta och frihet var det nyväckta lifvets sköna och glada valspråk — dess utöfvande var dess uppgift.

Men det var icke vårglädje öfver allt ändå, och för ögonblicket i mycket ringa grad uti den unge sjöofficeren Danilo Wielskys själ, som icke kunde glädja sig åt eller i frid och ro få njuta någonting. Han var nemligen

icke nöjd med sig sjelf, ehuru han åtminstone i yttre afseende var ganska väl begåfvad.

Danilo Wielsky var lång och starkt bygd, mörklätt, vacker till hållning och ansigtsuttryck, hvilket senare stundom tycktes gifva tillkänna att poesiens gudinna, då hon någon gång besökt jorden, välsignande gått förbi hans barndomsbädd och skänkt honom något af den himmelska gnistan.

Med få ord: Danilo Wielsky var en älskvärd ung man.

Nu var han officer vid den afdelningen af kejsarliga ryska örlogsflottan, som för tillfället var stationerad i Kronstadt, czarrikets nordliga örlogshamn och skyddsvärnet för Petersburg, staden der herskaren öfver alla ryssar har sin officiella vistelseort.

Danilo var till börden å fädernet visserligen ryss, men bar namn efter sin polska moder, fru Ariadne Wielsky.

Han var en i ekonomiskt hänseende gynnsamt stäld ung man — för öfrigt enkel i sitt lefnadssätt och, för att vara en vanlig rysk officer, jemförelsevis ovanligt bildad.

Tjugufem år hade förgått, sedan han blifvit

född, och fem år sedan han, efter att dessförrinnan ha varit kadett och gardemarin samt blifvit officer, inträdt i ryske kejsarens örlogstjenst. Han hade tjenat troget, aldrig deltagit i hemliga sammankomster, komplotter, dynamitanläggningar eller andra företag, som kunnat stämpla honom såsom vådlig för samhällets lugna fortgång i sina vanliga spår.

Klockan var sex på qvällen någon dag i Juni månad år 188*.

Danilo Wielsky var ensam i sitt rum.

Då öppnades dörren sakta, nästan utan att han hörde det, och ett bref kastades in på golvet i hans rum.

Den unge mannen spratt till der han sutit försänkt i den fjettrande läsningen af den älsklige ungerske skalden Petöfis dikter.

Han lade boken på bordet och gick till dörren för att efterse det objudna budet.

Ingen syntes till.

Men på golvet, invid hans fötter, låg ett bref, adresseradt till honom.

Detta bref upptog Danilo, bröt förseglingen och läste;

Löjtnant Danilo Wielsky!

Ni är polack till börd, ni tillhör följaktligen i enlighet med er börd oss, frihetens vänner, — bör blifva en af de våra eller ni är — *kall* inom två dagar härefter. Infinn er i dag eller sist i morgon före klockan elfva förmiddagen vid den plats, som ni redan en gång förut fått er anvisad.

Komitén.

Danilo Wielsky älskade icke Rysslands styrelseform, men han hade, om han var uppriktig emot sig sjelf, icke den ringaste lust att taga del uti en sammansvärjning emot den mans lif, åt hvilken han svurit tro- och huldhetsed, och han hade svurit denna ed med berådt mod.

Hållande det hotfulla papperet i handen, sannolikt dock icke för första gången besvärad med ett anbud af detta slag, gick han fram till sitt skrifbord och tände ett ljus i afsigt att bränna upp den vådliga skrifvelsen.

Då bultades på dörren.

Det var korta, hårda, befallande slag.

Danilo anade hvad som förestod,

Brevet hade han icke hunnit bränna upp, och det var på sätt och vis bra, ty lukten af det uppbrända papperet skulle ju ha kunnat bidraga att förråda honom.

Han stoppade derföre skrifvelsen i sin portmonnä, hvilken han, liksom vårdslöst, kastade på bordet, samt gick att öppna dörren.

Den unge mannen hade icke misstagit sig i sin aning.

De personer, som inträdde, voro ryske polistjenstemän.

“Danilo Wielsky?” frågade, jmförelsevis höfligt, en af polismännen, sedan de inträdt.

“Hvad behagas? Ja, jag heter Danilo Wielsky.”

“Vi måste visitera ert rum.”

“Står till er tjänst”, svarade den unge officeren, ironiskt leende; men det var i sjelfva verket ett leende, fullt af bitterhet öfver ett oblidt öde.

Undersökningen börjades med mycken ifver.

Skrifbordslådorna öppnades, deri befintliga papper vräktes huller om buller omkring på golfvet; byrån, kappsäckar, sängen, sängbolster och madrass sprättades upp, så att dun

och tagel, deras innanmäte, yrde omkring i rummet, men intet misstänkt hittades.

Portmonnän uppå bordet låg der alldeles obemärkt.

“Hå, hå!” röt polisofficeren. “Vi veta bestämdt att ni alldeles nyss fått ett bref ifrån nihilistkomitéén.”

“Var god“, svarade Danilo Wielsky kallt, “sök hvar och huru länge ni vill, men stånde ni ansvar för er misstanke. Ert namn, herre! ni vet att jag är kejsrerlig rysk sjöofficer, men jag vet icke — hvad ni är.”

“Hvad?!“ skrek polistjenstemannen.

“I mina ögon och jemväl för mina öron en — man utan belevvenhet“, svarade Danilo kallt.

“Se till, huru länge ni sjelf får lefva!“ röt undersökaren; men som han intet funnit, gick han omsider, ganska förlägen, till dörren.

Bordslådor, madrasser, bolster, täcken, lakan, kuddar och kappsäckar lågo i oordning på golvet; byrålådor voro upp- och nedvända; det såg obehagligt ut — — men portmonnän med det vådliga papperet låg orörd

på bordet. Det hade icke varit pengar man velat åtkomma denna gång.

Polismannen gick omsider sin väg utan att bedja om ursäkt för sitt intrång.

“Får jag flera besök i dag, eller vågar jag gå ut?” frågade Danilo spefullt.

“Gör hvad ni vill, herre, men i morgon är jag här igen!” röt polistjenstemannen.

“Det var bra att få erfara, så vet jag att vara hemma. Vid hvilken tid, om jag får lof att fråga, unnas mig äran af ert besök?”

“När det behagar mig“, hväste den förmenta rättvisans representant.

“Jag önskar er då bättre lycka än denna gång“, sade Danilo så ironiskt som möjligt. “Men nu torde ni hafva godheten att icke tvinga mig till begagnande af mina rättigheter inom min egen bostad. Har ni begripit?”

Polismannen fnös af ilska och bedragen förhoppning om belöning för en värdefull fångst, men hvad var att göra? Han gick ut utan att helsa och såg icke mindre skamflat ut än följeslagarne.

Danilo Wielsky drog en suck af lättnad.

Om ord kunnat tolka den suckens andemening, så hade det väl sakta klingat igenom rummet:

“Räddad! Gud vare lof!”

II.

Uppskakad af den nyss timade scenen kastade sig Danilo på sin soffa och öfvertänkte sin ställning. Hotad med döden af nihilisterna, bevakad af polisen för en brottslighet, som väl icke nu fans, men som kanske inom tvänne dagar skulle vara en verklighet, rycktes han möjligen undan revolutionärernas smygande dolkar endast för att i Sibiriens ödemarker framsläpa återstoden af sitt lif.

Hastigt reste han sig, tog portmonnän, öppnade densamma och stod just i begrepp att tända ett ljus för att bränna upp den hemska skrifvelsen, då en sakta knackning hördes på dörren. Skyndsamt stoppade han brevet in igen.

“Stig in!” ropade Danilo och sträckte sin hand efter revolvern, som var lagd under hans näsduk uppå en stol till höger om honom; han blott kände på dess kolf.

Befarade han kanske en ny undersökning?

“Stig in!” hade Danilo Wielsky utropat samt under tiden hunnit fullända sin toalett, gömma revolvern uti en af sina fickor och vinna något lugn i sinnet.

Dörren öppnades.

Nu var det en annan syn, som framstälde sig för Danilos ögon.

En ung flicka med, hvad han genast märkte, ganska fördelaktigt utseende, inträdde genom den sakta öppnade dörren.

Efter en kort helsning framtog hon ur sin väska ett litet parfymradt bref, räckte det med en djup nigning åt honom och slog ned sina ögon.

Danilo log och qväfde en gäspning.

“Ah!” tänkte han, “de veta att jag är någorlunda förmögen och mycket lefnadsglad samt försöka väl åter, tyvärr åter, att inleda mig uti någon kärleksaffär, hvars upplösning alltid blir — betala, så slipper du obehag.

Jag har dock ingen synnerlig håg att esomoftast betala — mina rivalers skulder. Men flickan budbärerskan är rätt söt.“

Han bröt brevet och läste, ingalunda utan intresse för dess innehåll, följande:

Någon, som mycket deltaget för er säkerhet, önskar, ju förr desto hellre, få råka er hemma hos sig. Min adress är Bolschaja Morskaja *) N:o 00. Ni eger att hos portvakten efterfråga Olga Stanislavna, då samma fruntimmer, som aflemnar detta bref, skall komma att ledsaga eder till mig.

Tystnad och förtegenhet pryda och skydda modet.

R.

Danilo Wielsky vek ihop brevet och lade det i sin ficka.

“Jag skall hörsamma brevets innehåll“, sade han torrt.

Budbärerskan såg förvånad upp på den unge officeren.

Detta uttryck i hennes ansigte undföll icke den unge mannens uppmärksamhet.

“Nå, min vackra vän, hvarmed kan jag

*) Stora Vattugatan, en af Petersburgs fashionablaste gator.

vidare stå till tjänst?“ sporde han, blott för att draga ut på samtalet med den vackra, unga qvinnan.

“Känner ers välborehet hennes nåd, fru generalskan?“ frågade hon sakta.

“*Generalskan* R.“, skrattade den unge officeren. “Nej, den höga äran har jag icke.“

“O!“ utropade flickan. “O! om ni aldrig heller lärde känna henne, eller ock — —.“
Hon tystnade.

“Hvad då?“ sade Danilo leende, ehuru han, en i många saker invigd man, nästan anade att det gälde någonting som kunde blifva förligt för hans säkerhet.

Den vackra qvinnan hade suckat.

“Hvad heter du?“ frågade officeren.

“Jag heter Olga Stanislavna“, svarade fruntimret nästan skyggt.

Danilo Wielsky steg, angenämt öfverraskad, upp.

“Ni är polska, min fröken!“ utropade han.

“Det är jag“, svarade den vackra qvinnan.

“O“, sade den unge officeren och räckte henne sin hand. “*Jeschto Poljska ni sginela,*

puki mi schiemi (Än är Polen ej förloradt, medan vi få lefva)!"

Detta var just den polska nationalsångens, för ryssarne så förhatliga, första strofer.

De sågo uppå hvarandra, de två unga människorna, hvilka tillhörde samma olyckliga nation.

Danilo Wielsky räckte Olga återigen handen, han tryckte hennes och hon besvarade detta nya tillkännagifvande af sympati med en blick, som var — mycket värd, och hvars innehåll skulle till fullo komma att ådagalägga sitt värde.

Derefter skildes de åt för den gången.

III.

I sin med mera öfverflöd än smakfull prakt utstyrda salong suto generalskan och general Ramasin.

Det var en obestridd sanning, att generalen

i fronten för sin soldattrupp hade försteget, om han så ville, men inom salongens värld trädde han, äfven emot sin vilja, ett steg tillbaka, och fru generalskan, den bländande sköna, beundransvärda Katarina Ramasin, född Pustosertzoff, tog segerpalmen.

“Min goda vän“, talade generalen något lågmäldt, “såsom jag redan sagt dig, måste jag i dag — och icke i morgon — inlösa den der vaxeln för Parisresan, du vet.“

“Jag vet“, svarade hennes nåd.

“Ja, men då borde du också veta att jag är störtad, om jag icke kan göra det.“

“Det vet jag“, var det kalla svaret.

“Kathinka!“ suckade generalen.

“Hvad nu?“ svarade hans gemål.

“Du kan, om du vill.“

“Nåväl, men blott med ett vilkor“, gentog hon, “och du vet, hvilket detta vilkor är.“

“Jag känner det — och jag lyder“, var den svårt ansatte generalens svar, “men tror du att han verkligen *kan* försträcka pengarne?“

“Jäväl!“ utropade frun. “Du frågar således icke, om han *vill!*?“

“Det tror jag att han icke vill, men det

gör ingenting, då måste tumskrufvarne sättas på honom.“

“Danilo betalar, om han vill“, sade fru Ramasin med ett kallt segerlöje. “Och han torde vilja, det vet jag.“

“Men eger han så mycket? Tänk, femtio tusen rubel nu genast och femtio tusen efter två veckor!?”

“Kanske, ja sannolikt icke i kassa för ögonblicket, men han kan anskaffa det — ty *han*, min make *general*, — han — den unge officeren, han har kredit.“

“Ah — ah! Jag gissar, ur hvilken källa han öser. Ja, kvinnorna äro listigare än karlarne. — — Tack du, nu skall jag klämma och urkrama honom!“

I detta ögonblick inträdde en tjänare och anmälde, att en herre ville fråga, om han finge tillåtelse att inträda hos hennes högborenhet?“

Ett bistert, i alla fall för mannen i fråga mycket betecknande, fult leende krusade *general* Ramasins läppar.

“Om jag nu fångar honom, så får jag guvernörsplatsen“, hviskade den onde anden i hans hjerta.

“Ja“, svarade han, vänd till betjenten, och log. Det var ett falskt, grundligt falskt, leende. “Säg att generalskan tar emot besöket.“

Några ögonblick derefter lemnade generalen rummet.

“Tänk!“ sade han till sig sjelf, “om hon verkligen älskar honom — då är det ju jag, som blir narren — men rättvisan, jag menar makten, råder ännu. Ha! han måste fångas. Det är min enda utsigt till räddning. En sådan der nihilistangivelse gäller nu för tiden lika mycket som Skobelevs bragder i Turkiet. Ha, ha!“

Det var ett kort och sakta skratt, men det var en ond andes fröjdelåt eller fasthellre hämndlåt öfver en ädel människas redan tillämnade ofärd; och djefvulen torde möjligen ha hört och, om han så gjort, sannolikt gillat sin satraps glädjeyttring.

Medan dessa ränker spunnos af det förnäma paret, fans det dock en, som i djupet af sin själ kände sig upprörd öfver den unge mannens öde.

Det var Olga.

Hon hade på sätt och vis lyssnat, men

hon hade icke gjort det frivilligt, ty hennes matmor hade ju befallt att invänta henne.

Men Olga var icke heller alldeles utan ett slags medvetande derom, att hon igenom denna, i sig sjelf icke lofvärda handling, lyssnandet, dock icke begått något ondt dåd. Hon kunde kanske till och med komma i tillfälle att förekomma ett sådant.

Den unga flickan beslöt att utföra en ädel bragd.

“Jag vill försöka att varna honom, i fall han verkligen kommer“, hviskade en röst inom hennes unga barm, men hon kunde icke för sig sjelf riktigt förklara, hvarför hon ville handla så.

Sådan är qvinnan: sina skönaste själsrörelser försöker hon dölja, ofta till och med för sig sjelf.

Hon hörde att kammartjenaren öppnade dörren och att en besökande inträdde i för-rummet.

Hon darrade, men hon förblef tyst.

IV.

Det rum, i hvilket Danilo Wielsky infördes, var pråligt utstyrdt, och prålande och yppig var också den, som var herskarinna i detsamma der hon halvesatt, eller halfstå, uti en långstol, beklädd med ljusblå silkessammet.

Hon var skön och åren hade ännu icke hunnit sköfla hennes behag.

“Ni är välkommen“, läspade den präktiga.

Men löjtnant Danilo Wielsky kände sig icke behaglig till mods.

“Jag har hörsammat er kallelse, nådiga fru“, sade den i många afseenden uppskakade Danilo Wielsky, “och jag inväntar edra befallningar.“

“Det är ingen befallning jag har att meddela er, min herre“, genmälde generalskan Ramasin i vek ton, “det är ingen befallning, utan nästan en bön, som jag i form af en fråga vill ställa till er.“

“Jag hör, ers nåd“, svarade ynglingen lågmäldt, och, så krigare han var, i uppenbart ängslig ton. Vid sådana slags faror var han i allmänhet mindre van.

“Kom och tag plats vid min sida“, hviskade hon med sitt mest förföriska småleende.

Danilo tog dröjande ett par steg framåt.

“Är jag blott ett beläte af prakt och yppighet för er, Danilo, eller är jag något mera för eder känsla?“ utropade fru Ramasin med en låg, men skarp, nästan hväsande ton, som kom hennes bakom dörren lyssnande man att spritta till.

“Ers nåd har befallt — —“ började han tveksamt.

Nu bröt den ryska naturen fram.

“Ah! — Befallt! — Bedt — bedt, Danilo!“

Två ganska fylliga och för tillfället blottade armar lade sig om den unge mannens hals och — två yppiga rosenläppar trycktes intill ynglingens af ett par fina, vårdade mustascher öfverskuggade mun.

Han sade intet, ty han var häpen, allt för häpen, för att kunna frambringa något enda ord.

I stället för att rodna, nästan bleknade han, han som dock icke bleknat då han, ehuru nyss blifven kadett, på allvar fick vara

med om bombkastningen och kanondundret under turkiska kriget.

“Danilo!” hviskade den ryska Delila, “Danilo, förstår ni mig?”

Han förstod icke sig sjelf och han var rädd för henne.

“Ers nåd — —” stammade han.

“Oh!” utbrast hon. “Gå! — Ni är en narr, en stackare; — ni är icke en man för mig!”

Hon reste sig, och i stället för den unge krigaren, hvilken förlorat sin första batalj i ett af de farligaste krig i lifvet — var det segraren, tillika en slagen qvinna, som flydde.

Generalskan Ramasin försvann hastigt igenom en af gardiner dold tapetdörr, och Danilo Wielsky stod ensam kvar uti den förnäma fruns budoar.

Bakom en dörr, som ledde till ett sidorum — fruns påklädningsrum — hördes en suck — en suck af lättnad.

En stor börda tycktes ha blifvit aflyftad ifrån något sorgtyngdt hjerta.

Det var Olga, som hade suckat, det var den vackra Olgas hjerta, som blifvit lättare.

Danilo var en beslutsam man. Han gick raskt fram till dörren, lade handen på vredet — band uppå vreden hade han redan lagt förut — och öppnade på den ena af flyglarne.

Han ville bestämdt veta hvem som hade suckat, och nu fick han till sin stora glädje kunskap härom.

“Du?! Då kan jag väl vara trygg?” sade han.

“Ja“, hviskade Olga, “om ni följer mig nu genast. Jag skall släppa er igenom paviljongen; alla de andra utgångarne äro sannolikt bevakade af betjenterna, men till denna har jag en nyckel. Följ mig, men skynda er!”

De lemnade tillsammans rummet.

V.

De rika och förnäma ryssarne älska prakt, och de låta ofta en god smak leda denna sin böjelse; men äfven de blott i eget tycke förnäme och som sakna för sina öfverdrifna behofs fyllande erforderliga tillgångar tycka om

att skryta med öfverflödets yttre tecken. Herrskapet Ramasin, ingalunda rikt uppå någonting annat än stora fordringar på lifvet, hade inom sin våning bredvid andra luxuriösa inrättningar jemväl ett orangeri, med dertill hörande paviljong, der frun herskarinnan icke så sällan tog emot förtroliga besök.

Denna så kallade paviljong hade en alldeles särskild och af högst få ibland den talrika betjeningen känd utgång, ledande omedelbart till en inre gårdsplan, hvarifrån en liten port till en sidogata var anbragt i muren.

Till detta afsides belägna och tysta ställe fördes den unge mannen af den unga, älskvärda flickan, som, hvilket ofta är fallet i Ryssland, hade blifvit uppfostrad mera såsom barn i huset än såsom tjenarinna och som i följd deraf erhållit ett vida finare sätt att vara samt i alla fall en mycket djupare inblick i de så kallade förnämas lif, än som vanligtvis förefans hos medlemmarne af hennes samhällsklass.

De två unga människorna hade gått mycket fort, icke vexlat ett enda ord med hvarandra och stodo nu i det lilla, vackert möble-

rade rummet, hvilket i flera afseenden såg ut liksom det hade blifvit inrättadt i ändamål att föreställa åtminstone ett sidorum till kärleksgudinnans tempel. Der sågs intet stycke trä, allt var sammet, marmor och glas. Till och med dörrarne, fönsterkarmar och bågar voro bronserade, golvet belagdt med en tjock matta af plysch. I fönstren stodo några eleganta blomkrukor af porslin med camelior, rosor och en praktfull calla. De fyra hörnen voro upptagna af en marmorkamin med glänsande stålställ och glittrande järntrådsnät för att afhålla möjligen sprakande gnistor, samt tre byster i marmor, föreställande en Apollo, klenst såsom konstverk, samt två andra mansfigurer, den ene Antinous och den andre en officer i uniform, den senare, såsom konstverk, under all kritik, men deremot öfverlastad med ärmuppslag af guld och ordenstecken af glittrande glasbitar — alltsammans mera pråligt än skönt.

Golfmatta och möbel doftade mysk, ett i Ryssland mycket omtyckt luktämne. Eldningsmaterialet för kaminen befann sig uti en vid skål af marmor och bestod af torra gran-

kottar; tång, stake och skyffel voro af väl polerad stål.

Bland all denna grannlåt befunno sig nu Danilo Wielsky och den vackra Olga, löjtnanten och kammarjungfrun.

De stodo en liten stund tysta. Det var icke utan att löjtnanten så smått beundrade prakten i gemaket.

Omsider bröt den unga flickan tystnaden.

“Ifrån detta rum kan jag släppa ut er, när ni vill — och — om ni så vill, kan jag släppa in er jemväl, men då måste jag nu följa med er och visa er huru ni skall telegrafera.“

“Jag vill gerna komma ut härifrån“, svarade Danilo Wielsky nästan torrt, “och att åter komma hit in, dertill känner jag mig icke synnerligen hågad.“

Olga suckade, men, lydande ödets beslut, såsom hon inom sig kallade det, gaf hon den unge officeren en vink, öppnade en lönndörr i väggen, och båda voro hastigt försvunna.

De uppnådde, efter nedstigandet utför en smal trappa, gårdsplanen, smögo tysta öfver densamma till en liten bakport, genom hvilken, föreställande ett blindt fönster utåt gatan,

Danilo Wielsky, efter ett lätt hopp, var försatt i frihet. Han andades riktigt lätt.

“Det här gick ändå jembförelsevis bra“, länkte han halfhögt för sig.

En suck ifrån den ännu ej tillslutna dörrgluggen väckte honom till fullt medvetande af det vådliga uti hans belägenhet.

“Det är Trädgårdsgatan — gå åt venster“, hviskade en blid stämman.

“Tack, hulda vän!“ svarade Danilo, kastade en slängkyss upp emot fönsterdörren och började raskt sin gång åt norr emot Amiralitetsplatsen, hvilken han måste och ville uppnå, för att der “i hörnet“ hos Confiseur Borel, vid ett glas thé försöka att grundligt öfvertänka sin ställning, sin belägenhet, och det honom möjligen hotande ödet.

Snart satt han derinne, beqvämt förtöjd i en mjukt fjedrande länstol, ett godt säte, men med fara såsom underlag.

Rädd var Danilo Wielsky icke, men han var icke till den grad hvarken okunnig om sitt iråkade läges vådlighet, eller så likgiltig huru det skulle kunna komma att gå honom, att han icke beslöt att med fullaste allvar

betrakta, öfvertänka och söka utreda sin ställning gent emot den hotande komplott, som han ansåg sig ha anledning att antaga hade blifvit smidd emot honom. Hvarföre? — För det gjorde han sig icke synnerligen klart reda i ett afseende, men *hvarföre* i ett annat, det hägrade halfklart inför den i alla fall i följd af dagens händelser högt uppdrifna verksamheten inom hans inbillningsrika föreställningsverld.

Den beställda lilla förtäringen var snart slut, liqviden uppgjord och Danilo stod återigen ute på gatan, eller riktigare, torget, Amiralitetsplatsen.

“Och nu, hvad nu?” sporde han sig sjelf. “Går du hem eller vänder du ryggen åt alltsammans här i denna orons håla?”

Han fortfor: “Vända ryggen? — Ja — gerna åt lifvet här för att få egna sig åt ett verkligt lif, ett godt lif. Men —”, han afbröt sitt tysta samtal med sig sjelf för några ögonblick — “men jag vet icke huru det är med mig! Henne, den djupblåögda — henne, den vackra Olga, henne ville jag återse ännu en gång. Jag stannar kvar!”

Den unge mannen gick ned till den kaj, der han visste att vid denna tid på natten en ångbåt skulle afgå till Kronstadt, hans stationsplats, påträffade den riktigt, gick ombord, anlände lyckligt, trädde in i sin bostad, afklädde sig, gick till sängs och skulle just insomna med Olgas bild inför sin själs ögon, då — plötsligen ett störande, men dock blott sakta buller förnams vid hans ytterdörr.

“Hvad nu!?” utropade Danilo Wielsky och rusade upp ur sin halfslummer.

Hvad det var fick han ganska snart och på ett mycket brutalt sätt erfara.

Fyra karlar hade medelst uppdyrkning af låset inträngt uti hans rum. De buro alla, då de stego in, på sina kappor polistjenstemännens i Ryssland fruktansvärda kännetecken, den inom kragen på venstra bröstsidan fästade brickan.

VI.

“Danilo Wielsky, för detta löjtnant i Hans Majestäts tjänst, ni är häktad“, ljöd en af de inträdandes stämma — grof, barsk och med en anstrykning af triumf öfver den obildades tillfälliga makt gent emot den bildade.

“Häktad!“ svarade Danilo dystert. “Ja, det blir jag väl, om jag tillåter det ske, ty jag kunde ju hitta uppå att dö, innan ni utfört ert värf. Men, herr kommissarie, får jag fråga, hvarföre jag skall häktas?“

“Angår er inte — befallningen är utfärdad.“

“Såå — nå, får jag taga något af mina egna saker — kläder, böcker och dylikt med mig?“

“Det skola vi draga försorg om!“ hånskrattade polismannen. “Isynnerhet skola vi taga i vår omvårdnad edra fördömda *papper* — den satans uppfinningen.“

Danilo Wielsky var tvungen att le.

“Nå, men“, sade han, “ni har väl skriftlig ordre — klara papper — att häkta mig?“

“*Tschortj tebju vosmij* (Fan tage dig)! Jo, det har jag, om jag vill, men se så, kläd på er och följ, eller vi taga er med handkraft — vagnen väntar.“

Der var ingenting vidare att göra för den unge mannen än att foga sig.

Under det Danilo klädde sig, började tjenstemannen emellertid en undersökning af byrå-lådorna, bokhyllan och skrifbordet, hvilket Danilo frivilligt uppläste.

Intet bevis emot den misstänkte brottslingen förefans.

“Ah!“ utropade polismannen — “säng-madrassen!“

Nu rycktes denna upp och sprättades isär. Tagel och dun flögo omkring i rummet under och undan de glupske griparnes tag, men de funno intet.

Danilo log — men i samma ögonblick kom han ihåg den olycksaliga skrifvelsen, som ännu hvilade i portmonnän.

Den snabba skiftningen i den unge mannens ansigtsuttryck undgick icke polismannens vana öga.

“Skynda er! Om en minut följer ni, klädd

eller oklädd.“ Derefter gaf han sina följeslagare en betecknande blick, och det objudna sällskapet lemnade rummet.

De hade knappast hunnit tillsluta dörren efter sig — men nyckelhålet beredde i alla fall en återinblick i rummet — innan Danilo, nästan med ett språng, var vid bordet och med högra handen grep portmonnän.

I samma ögonblick kastades dörren upp och polisofficeren störtade in.

“Aha!“ var det enda han yttrade.

Karlarne, som åtföljde honom, hade sina order att följa och förstodo sitt yrke.

Inom en minut var Danilo öfvermannad och portmonnän ryckt ur hans hand.

Den gången tog officeren endast brevet, medan den af honom i brådskan på golfvet fällda portmonnän, hvori skrifvelsen förvarats, snabbt omhändertogs af soldaterna, tömdes och åter nedlades på golfvet — allt nästan ett ögonblicks verk.

Polismannen ögnade hastigt igenom skrifvelsen.

“En vacker sedel, det här!“ sade han hånfullt.

— "Tag upp och räck mig den der portmonnän", sade officeren, sedan han ännu en gång sett sig omkring.

Portmonnän upptogs och lemnades till honom.

"Hm!" mumlade officeren, sedan han undersökt det kärnlösa skalet. "Ja, just en löjtnantskassa! Fy f—n!"

Danilo Wielsky hörde icke hvad den triumferande officeren sade; han visste att han var dömd utan att vidare behöfva höras, nu då dessa människor hade det farliga papperet i sina händer.

Der återstod ingenting annat än att med värdighet foga sig i sitt öde — och detta gjorde han.

VII.

Öster om staden Wologda vidtager den stora östeuropeiska slätten. Här var det kallt, här var ingen vår ännu, lika litet inom

andens som för tillfället på den yttre natu-
rens område. Det var alldeles hvitt, snöhvitt
öfver allt uppå denna del af jorden, och him-
melens hvalf var klart, vädret var herrligt och
der skogsdungar funnos sjöng redan en och
annan fågel sin oskyldiga, för menniskoöron
så älskliga vårhelsning om enkel längtan och
kort, men orubblig trohet. De späda, ljus-
gröna grässtråna här och der på tufvorna,
der vårsolens strålar på den något fuktigare
marken väckt dessa yttringar af naturverk-
samhet till lif, logo så förhoppningsfullt emot
kommande fider.

Mindre förhoppningsfulla sågo de menni-
skors anleten ut, som just nu vandrade öfver
slätten.

Det var ett tåg af till arbete i Sibiriens
grufvor dömde förbrytare: mördare, rånare,
oefterrättlige tjufvar, förfalskare — ett afsky-
värdt följe, med fräcka, trotsiga, råa ansigten.

Men det fans der ett anlete, blekt, men
beslutsamt, som hvarken var fräckt, trotsigt
eller rått. Och det oaktadt såg detta anlete
ut såsom skulle det tillhöra den modigaste
menniskan i hela denna skara.

De voro alla, de till fots framåtåande, smidde vid två långa jernstänger, som, bildande en mycket spetsig vinkel emot bakre ändan, framtill skildes af en tvärså af vid pass fyra alnars bredd. Vid hvarje af denna jerntriangelns långsidor funnos länkar med lås, och vid hvarje lås var en af vandrarnas antingen högra eller venstra arm fästad; fångens andra arm var fri.

Bojan löstes aldrig; måltiderna intogos på förut bestämda platser, tak öfver hufvudet bestods lika litet i ondt som godt väder.

“Sof usling, din kudde är kedjan!” var valspråket, då någon af de olycklige af sina väktare vågade be om en halmkärffe eller bastmatta till underlag för sin trötta, sjuka lekamen.

Kedjorna och jerntriangeln voro tunga att uppbära, men den tyngden måste uppbäras af de arma fångarne.

I allmänhet skred tåget under tystnad framåt; det var en hemsk tystnad.

Ytterst, den siste, den vid triangelns spetsända smidde vandraren var — Danilo Wielsky.

Han gick högre, stolt och kraftfull, oak-

tadt bördan af sin kedja och den usla proviant han erhöill och hvilken han sjelf fick bära uppå sin rygg.

Han, var ju också den ende icke brottslige i hela det sorgliga följet, som bestod af skurkar, de der genom kejserlig nåd fått dödsstraffet förvandladt i lifstidsförvisning till Sibirien.

Bredvid, men oftast framför eller bakom tåget åkte befälhafvaren för fångtransporten uti en vagn, med underlagda medar, der väglaget så fordrade.

Danilo Wielsky led mycket, han led kroppsligen vida mer än de flesta af hans olycks-kamrater, ty han var ovan vid lidanden af detta slag, vid köld och orenlighet, dålig föda och rått bemötande.

Men han bar sitt öde med värdighet.

Han bar detta sitt öde, såsom en man egnar och anstår, en man, som vet sig vara skuldfri i fråga om brott emot moralens eller den borgerliga lagens bud, och hvars enda felsteg, om detta var ett fel, varit det att han handlat rättrådigt enligt sin öfvertygelse.

Sålunda förgingo dagar, nätter, många

långa dygn och veckor — ett föga omvexlande, fortfarande, enahanda elände.

Danilo Wielskys mod svigtade icke, men hans kropp led och följden blef en nästan till kraftlöshet stegrad mattighet. Det var blott med yttersta ansträngning och under stora lidanden han kunde släpa sig fram med, eller riktigare, efter tåget. Det hände väl också en och annan gång att han segnade till marken och då — ett nästan medvetslöst ting — släpades med af kamraterna i triangel-tåget, som, pådrifne af de råde väktarens piskor, eländeligen drogo fram på vägen.

Att söka beskrifva de lidanden, som här utstodos, är omöjligt.

Det oaktadt hände det blott mycket sällan, att ett utbrott af vildsinthet undslapp någon af de olycklige.

De framskredo tyste, slutne inom sig, kanhända rufvande på en aflägsen framtida hämd.

Den våta och ofta snöbetäckta marken var deras bädd, kölden deras sängtäckte — förfärliga tankar eller vansinniga fantasier deras följeslagare under hela tiden.

Derföre voro nätterna jemförelsevis en hug-

svalelse för de arme, ty då fingo de uttröttade lemmanne öfvertaga rollen att döfva själen till ovilkorlig ro.

Och en evig ro fick, gudskelof, mer än en medlem i det sorgliga tåget.

Det kan icke bli fråga om dagar eller dygn, icke om veckor, näppeligen om månader. Dessutom var tiden och dess gång för de flesta i tåget nästan likgiltig; de gingo ju på sätt och vis tidens ändalykt för dem till möte. Tillvaron i det hemska Sibirien är i de flesta fall en graf för de dit försände.

Men tiden går oafbrutet sin gång. Sålunda förgick tiden äfven för Danilo Wielsky — den gick under en allt mera dyster likgiltighet äfven å hans sida.

VIII.

Det var afton; ett starkt yrväder var i antågande — och ett yrväder på de ryska slätterna är icke att le åt.

“Jegor!” hviskade en nästan späd qvinnoröst till en karl, som satt framför på kuskbocken uti en såkallad kibitka, en stor täcksläde med kur af bastmatta och ett förhänge af samma ämne. “Jegor, tror du att vi upphinna tåget? Du känner din belöning.”

“Upphinna tåget”, svarade Jegor — “fångarnes tåg — nå det vore väl f—n! Der se vi ju redan deras vakteldar — glada lusteldar minsann! Ack — arma människor — vare sig oskyldige eller skyldige, stackars människor i alla fall, de der. Ett rysligt öde väntar dem.”

“Ja, det skall vara rysligt i Sibirien”, sade det unga fruntimret sakta för sig.

“Fördömda påhitt”, småröt körsvennen, “att kunna narra människor till att begå sådana dumheter, att de sedan dömas till lifstids vistelse i ödemarkernas ödemark.

“Fins der många andra människor än fångarne?” frågade fruntimret.

“Ja visst, tror jag åtminstone. Om inte andra, så fångvaktarne”, blef Jegors svar.

Samtalet upphörde, ty tåget, den så mycket elände omslutande triangeln, var upphunnet

och Jegor höjde redan piskan för att pådrifva sina hästar i synbarlig afsigt att köra om den bedröfliga företeelsen, då Olga, ty det var hon, sakta uppmanade honom att hålla sig bakom, på kort afstånd, men dock så att tåget kunde iakttagas.

“Allt skall ske, såsom ni vill, *duschinka moja* (min själs älskling), allt — men hvarför följa vi de der stackarena nu redan i flera dagar?”

“Se här, Jegor“, sade fruntimret och tryckte en blank rubel i hans hand.

“Ah! Jag tror, verkligt silfver! Nå, hvad skola vi nu göra?”

“Sakta, och utan att bemärkas, följa tågets spår“, svarade Olga.

“Skall ske“, genmälte körsvennen. Han skötte äfven så skickligt sitt åkdon, att den efterföljande släden icke ens bemärktes ifrån tågets eftertrupp.

Sålunda förgingo flera timmar.

Klockan var åtta på qvällen.

I det beklagansvärda tågets lägerplats började det bli tyst.

Fångarnes sorgliga vandring denna dag

hade slutat, smärtan hade domnat af, förtviflans utrop upphört, emedan den kroppsliga svagheten tagit ut sin rätt; den uttröttade menniskan sökte hvila.

Alla torde dock icke hafva hvilat.

Ur en någorlunda rymlig täcksläde, snarlik den, i hvilken Olga åkte, syntes, trots de förhängda bastmattorna, ljussken af pipor, som påtändes, och hördes ett ljud, som liknade svordomar, utstötta af en vredgad man.

“Jegor“, hviskade Olga, “vill du hjälpa mig, så får du en rubel till — se här!”

Handlingen följde på löftet.

“Hvad skall jag göra?“ sporde körsvennen.

“Låna mig din pels och mössa, så går jag fram till tåget. Jag ser du är nyfiken, men var tyst!”

“Bra, min fru. Det gör jag gerna.“

Hon klädde i hast på sig körsvennens öfverrock — en såkallad dublanjka — en lifpels med smala fårskinnsbrätten och satte på sitt hufvud hans ludna mössa, hvars långa, breda öronlappar af hundskinn hon knöt till under hakan.

Der syntes knappast en nästipp af henne.

Jegor, skjutskarlen, kastade litet hö för sina hästar och kröp sjelf in i släden.

Han skulle dröja och invänta hennes återkomst.

Olga, förvandlad till en ung herre, och bärande en stor rensel på ryggen, klef ur släden och, försedd med goda skodon som hon var, började hon hurtigt sin vandring till fångarnes lägerplats, hvilken hon snart hade uppnått.

Packen på Olgas rygg hade ett besynnerligt innehåll.

Der fans litet, men fin konfekt, sådan ryssarne tycka om den, några chokoladkakor, äfvensom flera paket goda cigarrer och cigaretter, men det öfvervägande innehållet bestod af *nervus rerum gerendarum*, den starkast dragande kraften, nemligen utsökt godt bränvin, mycket god och särskildt mycket stark konjak samt ett par flaskor sherry och portvin samt till och med fyra buteljer champagne, denna ryssarnes, i synnerhet de förnämes, eller de som tycka sig vara och vilja anses såsom sådane, älsklingsdryck, kanhända mindre af smak än ett förvändt mode.

Slug, på ett sätt som endast en kvinna kan vara, hade Olga icke ens underlåtit att ha kort med sig. Dessa hade hon dolda uti sin vida rockficka.

Nu var hon framme. — —

“*Kto tamm* (Hvem der)?“ röt plötsligen en vaktpost.

“*Naschij* (En af de våra)!“ svarade Olga med så sträf stämma som möjligt.

“Hvem är du?“ fortfor vaktkarlen.

“Se här hvem — din broder“, svarade den förklädda flickan och räckte honom en quartersflaska fylld med bränvin.

“Åh, älskling!“ utropade soldaten, sedan han luktat på flaskans innehåll. “Äkta vara! — Hvad är du för en barmhertig gud?“

“Din vän!“ svarade den förklädda kvinnan kort och smög en silfverpenning i vaktkarlens hand. “Jag har ärenden till Paul Petrovitsch.“

“Nå, hvarför inte?“ mumlade soldaten, fullkomligt öfverväldigad. “Gå!“

Olga gick framåt vägen.

Befälhafvarens för tåget rymliga kibitka var icke svår att igenkänna, och snart stod

den förklädda unga flickan framför Paul Petrovitsch, befälhafvaren för det sorgliga tåget.

“Hvem är du?” röt den ryske kaptenen.

“Jag är en from kristen och har här, ifrån bygdens starost (byäldste) och min herre, den välborne Sergej Sergejevitsch Besnarodnij, en helsning och en sändning till dig, höge herre, som har ett så svårt arbete i czarens tjenst.”

Hon öfverlemnade sin tunga korgrensel, med en ofrivillig suck af lättnad, åt kaptенens betjent. “Visa fram det!” brummade, något blickad, den viktige mannen.

Gavrila, betjenten, började med mycken ifver ur korgen framdraga dess innehåll, hvilket den myndige Paul Petrovitsch nedlät sig att med egna lukt- och smakorganer på det noggrannaste undersöka, pröfva och bedöma.

“Bra!” småtjöt han af förnöjelse. “Utmärkt bra! Du har en hederlig husbonde.”

Det var en glad stund för fångtransportens befälhafvare.

Han gaf nu i höggunstigt gladt lynne befallning att öfverlemnaren af gåfvan skulle,

om han så ville, få nattherberge i någon af soldaternas baracker.

Men denne afböjde förslaget med det skickliga lekordet, att han hade rum och nog med värme uti sin egen kibitka, som innehöll ännu två dagars »rolighet» till.

“Förträffligt!” menade Paul Petrovitsch. “Dröj, så länge du har något att bjuda uppå och dröj längre, om du — kan skaffa mera. Seså — saken är afgjord. Gavrila, gif mig mitt té. I morgon klockan sex — nej — i morgon först klockan sju fortsättes marschen.”

Dermed var den saken afgjord.

Olga drog sig tillbaka och log i mörkret — hon log ett så klarnande leende, att natten nästan kunnat ljusna vid strålarne ur hennes ögon, men de olyckliges, som bildade tåget, mörka blickar upprätthöllo dock dunklet i denna dystra trakt af jorden.

IX.

Stor är tyrannen Alkohols makt öfver allt på jorden, men i Ryssland är den lika oinskränkt som den väldige czaren.

Paul Petrovitsch älskade den ena af dessa makthafvande lika mycket som han fruktade den andra.

Vodkaflaskan, brännvinskruset, erhöll en den hjertligaste kyss af den ryske fångförarchefen, åtföljd af en förnjöjelsens suck och ett bredt grin af tillfredsställelse för ögonblicket.

Det flitiga anlitaudet af vodkan och vinbuteljerna utöfvade sin oundvikliga och hos personen i fråga efterlängtade verkan.

Paul Petrovitsch blef inom kort tid alldeles berusad.

Nu var han lycklig, ty han var i sitt eget tycke en stor herre och ansåg alla de olycklige, dem han hade fastkedjade derute i jerntriangeln, såsom sina underdåniga slafvar.

“Ack!” suckade han. “Lyckliga tid, då vi egde lifegna! — Men“, utbrast han plöts-

ligen, "det här är ändå f—dt enformigt. Hvad fan skall jag taga mig till för att fördrifva tiden? Supa mig alldeles full vågar jag icke och något annat tidsfördrif består mig icke här."

I detta ögonblick inträdde det förklädda sändebudet ifrån den föregifna vännen-beundraren af Paul Petrovitschs verksamhet.

Olga stod åter framför fångvaktaren.

"Ers genomskinlighet!" tog flickan till ordet. "Min husbonde, som sport att bland fångarne befinner sig en ung man, hvars far en gång räddat hans lif, låter genom mig framföra sin bön, att ni vid framkomsten till stationen ville, utan att därför czarens rättvisa lider någon inskränkning, öfverlemna fången i fråga åt någon god husbonde."

"Hvad heter han?" sporde kaptenen.

"Danilo Wielsky", svarade Olga. "Och starosten yttrade äfven att ni, såsom czarens högt betrodde, har makt dertill."

"Ja, min själ", svarade den halfrusige kaptenen. "Här befaller jag och gör med fångarne efter behag. Starosten är en klok man och min vän. På återvägen vill jag

helsa på honom och dricka ett glas med honom.“

“Min husbonde bad mig också lemna detta paket för att skingra enformigheten på ers herrlighets resa.“

Hon räckte ett spel kort åt kaptenen.

“Beundransvärdt! — men med hvem skall jag spela?“ mumlade Petrovitsch.

“Höge herre! Czarens högt betrodde!“ vågade den förklädda flickan hviska “om det icke kränker er värdighet allt för mycket, så kunde jag — jag spelar ofta med min herre, då han är utan annat sällskap — så kunde jag kanhända få äran — —?“

“Men du har ju inga pengar!“ sade Petrovitsch med omisskänneligt förakt.

“Litet“, svarade Olga och visade en tre-rubelssedel. “Det är min senaste månadslön och jag vill — ers välborehet till behag — vedervåga den.“

“Låt gå!“ utropade kaptenen belåten.

Han tog korten i hand, men underlät att å sin sida framlägga den motsvarande penningesumman.

“Se så, nu ger jag — vi spela Durak

(»Lurk», ett ryskt nationellt kortspel = s. k. »Par och påkörare»). "Men jag har förhand ändå."

"Gerna — äran är på min sida!" svarade Olga leende.

Det leendet förstod kaptenen icke.

"Se så!" röt denne förtjust till svar. Här har du ett par i första hugget. Kan du sticka det?"

"Nej!" svarade Olga med låtsadt bekymmer. "Jag får lof att taga upp."

Kaptenen storskrattade.

Spelet fortgick och kaptenen vann.

Han var förtjust och drack bränvin och vin om hvartannat samt stoppade de vunna slantarne i sin ficka.

Deremellan sjöng han med hes röst:

"Vi ryssar ä' riktiga bussar vi,
Med både ruter och hjerter uti."

Omsider blef han så drucken, att han tumlade omkull.

Olga lät honom ligga der han fallit, steg upp och gick tillbaka till sin kubitka.

X.

Tåget fortgick och anlände omsider till sin närmaste bestämmelseort i Sibirien, en station några mil vester om Tobolsk. Der skulle fångarnes fördelning till deras skilda bestämmelseorter ega rum.

Här gjordes en liten rast på några dagar, fångarne till stor kroppslig båtнад.

Danilo Wielsky blef på befälhafvarens befallning uppledd till ispravniken (ett slags länsman) och infördes i denne herres embetsrum.

“N:o 22, Danilo Wielsky, du stannar här“, sade tjenstemannen någorlunda höfligt. “Kan du eller förstår du något yrke?”

Danilo bekämpade sin upplågade vrede och svarade så lugnt som möjligt:

“Mitt öde är icke uti min egen hand.“

“Det beror likväl i många afseenden uppå dig sjelf och ditt uppförande, hvilken behandling du kommer att röna.“

“Jag är ödmjuk — förödmjukad“, svarade den unge mannen och nedslog ögonen.

“Nå, nå — var lugn — jag är icke elak, om man är undergifven. Du har fått goda rekommendationer. Har du medel att underhålla dig sjelf?”

Danilo tvekade hvad han skulle svara.

“Nej!” svarade han efter kort besinning.

“Jaså, nå lika godt — du kan tills vidare bli skrifvare hos mig. Min förre betjent-skrifvare har supit ihjäl sig. Super du?”

“Nej!” svarade Danilo kallt.

“Du behagar mig icke så illa. — Din bostad blir här i detta hus; derborta i flygeln till venster på gården. Se så, nu kan du gå. Min betjent Arsimoff skall taga vård om dig.”

Danilo följde sin nye förman.

Det var qväll, och som ryssarne öfver hufvud taget icke äro elake eller älska att pina sina medmenniskor, der de intet kunna vinna, fick den unge mannen bege sig till hvila.

Han hade fått sig anvisadt ett enskildt rum på nedra botten, ett rum utan den ringaste annan beqvämlighet än två bastmattor, den ena madrass, den andra täcke.

Trött, upprörd och nedslagen tillika, sökte

den olycklige unge mannen förgäfves tröst i sömnen. Han fick ingen ro.

Natten hade framskridit till tredje timmen efter midnatt, då hans uppmärksamhet plötsligen väcktes af en sakta knackning på fönstret.

Han steg upp och närmade sig detsamma.

Fönstret, som icke hade galler och som kunde öppnas, ty ispravniken fruktade alldeles icke att hans nye sekreterare-betjent skulle rymma ut i ödemarken, var stort nog att kunna ut- och insläppa en menniska.

“Hvem der?” frågade Danilo.

“Tyst, tyst för Guds skull!” hviskade en späd röst. “Herr Danilo, det är jag, Olga, som följt er ända hit och nu vill underrätta er om att jag i morgon ämnar, förklädd till gosse, anmäla mig hos ispravniken. Jag förstår att tillaga mat, blir kökspojke, lyckas med min kokkonst vinna hans gunst — och sedan, sedan herr Danilo — vill jag hjälpa er att slippa härifrån.”

En djup suck avslutade den älskliga flickans hastigt framförda tal.

Danilo stod lugn, men han var så förvånad och så behagligt berörd i sin själ, så-

som om en engel, förtrogen med hans hjertekar, skulle ha uppenbarat sig för honom.

“God natt!” hviskade Olga, “förlora icke modet. — God natt!”

Hon försvann, och den unge fången-sekretären försökte ännu en gång slumra. Han behöfde såväl själs- som ock kroppskrafter för att värdigt kunna bära sitt oblida öde.

Men hoppets engel fläktade med sin vinge förbi den unge mannens hvilobädd.

XI.

Ett par veckor hade förgått.

Ispravniken var mer eller mindre rusig, det senare sällan, ifrån morgon till qväll och ifrån afton till daggryningen, då han, obehaglig till mods, företog ett slags tvagning, för att omedelbart derpå förtära sitt morgonté. Men sedan han förtärt sitt té, gick en egendomlig

ryckning af välbehag öfver hans ansigte, som sken af förnöjelse.

“Du, gosse“, sade han en afton, “du kan tillaga mitt té på ett mycket klokt vis, men hvarifrån tager du den kryddan, som gör drycken så behaglig? Här i denna ödemark finnes ju ingen vinhandel.“

“Får jag lof att till ert förfogande ställa något af hvad min rike slägtinge skänkt mig, och hvilket jag, ännu allt för ung, icke förstår att värdera?“

“Hvad är det?“ svarade kaptenen och lukade på flaskans mynning. “Såå! Det här är verkligen godt, kraftigt och angenämt, värmande! Har du mera deraf?“

“Ja“, svarade Olga, “se här en butelj till.“
Det var fransysk absinth.

Denna ovanliga dryck behagade ispravniken så, att han omedelbart efter buteljens öppnande drack sig alldeles rusig.

Han hade druckit ur dricksglas.

Följden är lätt förklarlig. Väktaren blef alldeles oredig och oförmögen; han somnade slutligen som en drucken björn.

Hans sista ord voro:

“Du är en krona, en örn, en engel bland uppappare!”

Nu sof han — och han sof tungt.

* * *

Sakta, försigtigt, på tå smög den unga flickan ut och begaf sig omedelbart till Danilos fönster.

“Herre — min herre — nu är allt redo. Kom. Vi ha icke lång väg till stället, der en häst väntar oss och — och — ispravniken lär sofva länge, innan han slipper sitt absinthrus — så blandad med opium som derjemte hans aftondryck i qväll var. Kom! haf förtroende för mig. Jag vill — o! jag måste ju hjälpa er!” tillade hon sakta för sig sjelf.

Danilo Wielsky, som icke varit alldeles okunnig om sättet, huru Olga ville gå tillväga, steg, utan att yttra ett enda ord af förvåning, ut igenom fönstret.

De befunno sig uppå ett slags väg.

“Har ni edra saker med er — edra pengar?” forskade flickan.

“Ja“, var det korta och sakta framhvisade svaret.

De följdes stillatigande åt.

Alla vakter — synnerligen många voro ej utställda — sofvo. Olga hade vetat att traktera dem alla och som de icke voro miss-tänksamme, sofvo de nu det ljufva rusets sömn.

Efter en jemförelsevis kort fotvandring träffade Danilo och Olga uppå en täcksläde, förspänd en präktig häst.

Det var samma hemlighetsfulla kibitka, som åtföljt fångarnes tåg.

De intogo stillatigande sina platser.

Körsvennen slog ett slag med nagajkan (piskan) och hästen drog till samt satte af i firsprång.

Flykten hade lyckats och man behöfde icke frukta någon förföljare.

“Hvart ställa vi kosan?” frågade Danilo sin vackra räddarinna.

“Till Kasan, derifrån till Moskwa och sedan —“

“Till Petersburg“, sade Danilo. “Der får jag pengar.“

“Det är lyckligt för er — men — men för mig. Hvad skall jag göra i Petersburg?“

“Du! Olga! — Du!“ utropade Danilo Wiel-

sky. "Du följer mig ända fram. Öfver Finland kunna vi — då vi ha pengar tillräckligt — och jag förstår finska språket någorlunda, ty jag har tjenat i Finland — lätt nog komma till Sverige — det fria Sverige. En reskarta kan jag i all tysthet få köpa i Petersburg. Pass för dig och mig kan jag jemväl anskaffa."

"Ah!" smög en suck af lättnad ur Olgas bröst. "Ah!"

Hon var lycklig i detta ögonblick.

Hästarne drogo så att remmarne ville brista, men ingen ofärd inträffade och lyckligen anlände det unga paret, fortfarande åkande i hvinande fart till Petersburg, derifrån till Wiborg i Finland och vidare landsvägen — visserligen under hvarjehanda små besvärigheter — ända till Haparanda.

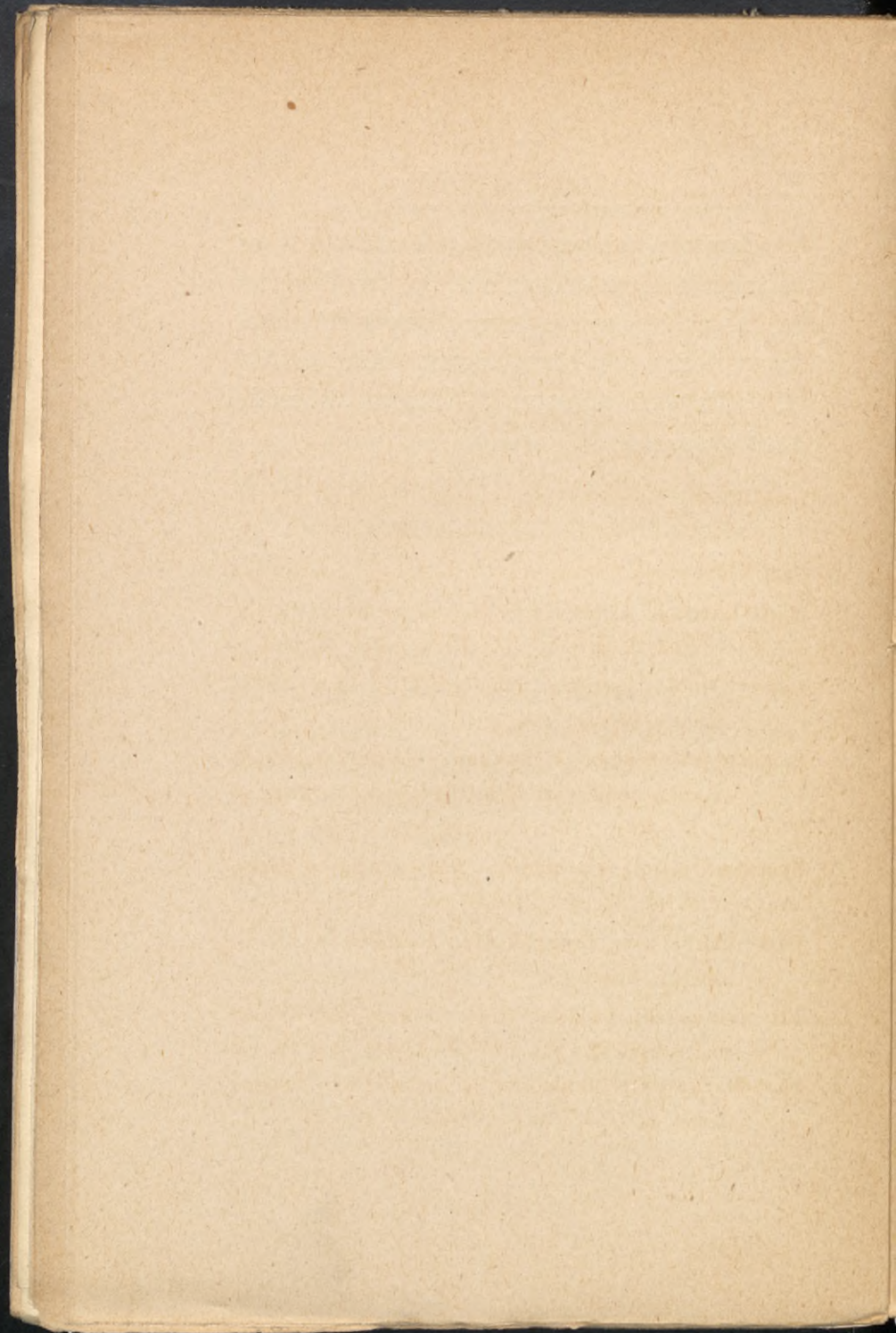
De voro i Sverige, i högan nord och på fria människors jord.

— — — — —

Det unga parets vidare öde är i korthet förtäljdt:

De blefvo gifta.

Danilo Wielsky, *mutatis mutandis*, med
ändring af hvad ändras bör, är, den dag som
är, bosatt i Sverige, ehuru under ett annat
namn, och framlefver, såvidt känt blifvit,
ett stilla och fridsamt lif såsom välbestäld
handlande.

Hos alla bokhandlare finnas att köpa:

Snapphanarne, romantiserade skildringar från Carl XI:s krig i Skåne 1677, af *J. O. Åberg*. Pris 2 kr.

Banér i säcken, historisk skildring från 30-åriga kriget, af *J. O. Åberg*. Pris 1 kr.

Erik Olikainen, historiskt romantiska skildringar från Sandels fälttåg i Finland 1808, af *J. O. Åberg*. Pris 1 kr.

Lots-Jakob, berättelse från ryssarnes härjningar å våra kuster 1719, af *J. O. Åberg*. Pris 1 kr.

Carl XII:s värja, berättelse af *J. O. Åberg*. Pris 75 öre.

Måns Lurifax, äfventyr från Magnus Stenbocks fälttåg i Skåne 1710, af *J. O. Åberg*. Pris 75 öre.

Lasse i Gatan, berättelse från Carl XII:s tid af *J. O. Åberg*. Pris 60 öre.

Sammanvärjningen i Krakau, historisk-romantisk skildring från Carl X:de Gustafs polska krig, af *J. O. Åberg*. Pris 50 öre.

Spofvens pistol, ett äfventyr från sista finska kriget, af *J. O. Åberg*. Pris 50 öre.

Carl XII:te som fångvaktare, berättelse af *J. O. Åberg*. Pris 50 öre.

Ett qvinnodåd, berättelse från striderna vid Kalmar under Carl IX:s tid, af *J. O. Åberg*. Pris 35 öre.

Skräddarne i Greiffenhagen, julberättelse från 30-åriga kriget, af *J. O. Åberg*. Pris 30 öre.

- Millionärens dotterson**, äfventyr till lands och vatten,
 af *Lodbrok*. Pris 3 kr.
- Pappa Schmeltz' mästestycke**, roman af *Paul Célières*.
 Öfversättning. Pris 3 kr.
- På mörka vägar**, roman af *Hamlyn Smyth*. Öfver-
 sättning. Pris 2 kr.
- En olycksbringande kärlek**, roman af *Hans Hopfen*.
 Öfversättning. Pris 2.50.
- Kalevala**, berättad för ungdom af *R. Hertzberg*. Med
 8 teckningar. Inbunden. Pris 1.50.
- I silkesskrud**, roman af *William Black*. Öfversättning.
 Pris 3.25.
- Trenne döttrar**, tre noveller af *Berthold Auerbach*.
 Pris 2.50.
- Ödets skickelser**, roman af *Fr. Gerstäcker*. Pris 1.25.
- Lady Hilda**, roman af *Ouida*. Pris 2 kr.
- Silfverkannor**, noveller af *Louisa Alcott*. Pris 1.25.
- Svarte och Röde**, roman af *Victor Cherbuliez*. Pris 3.75.
- 365 Friare**, humoristisk berättelse. Öfvers. Pris 60 öre.
- Lotsen och hans hustru**, af *Jonas Lie*. Öfversätt-
 ning. Pris 2.50.
- Syskonen**, genreteckning af *Elsa*. Pris 1.50.
- En grufvhistoria**, skildring från Amerika af *Bret Harte*.
 Pris 1.25.
- Ett hemligt giftermål**, novell af *Wilkie Collins*. Pris
 75 öre.
- Skelettet i huset**, novell af *Friedr. Spielhagen*. Pris 1 kr.
- En hemlighet, Hög flod och Fruntimmersduellen**,
 tre noveller i öfversättning. Pris 1 kr.

Från stad och bygd, berättelse af *Vilh. Gravallius*.

Pris 1.50.

Allt för skenet, skildringar af *Vilh. Gravallius*. Pris

2 kr.

Magdalena Rudenschöld, romantisk skildring från Gustaf

III:s och hertigen-regentens dagar, af *Sylvia*. Pris
häftad 4.50, i fint band 5.50.

Axel Fersen och Marie Antoinette, historisk-roman-

tisk berättelse af *Sylvia*. Pris häftad 2.50, i
fint band 3.50.

Farbror Sakarias, berättelse ur Stockholmslifvet, af

Sylvia. Pris 50 öre.

Guldets makt, Stockholmsbilder af *Sylvia*. Pris 1.50.

Magneten på Malta, berättelse af *Johannes Alfthan*.

Pris 1 kr.

En roman på landsbygden, skildringar från Norrland

af *Turdus Merula*. Pris 2.50.

Musikerns dotter, romantiserade skildringar från Carl

XIV Johans tid, af *Turdus Merula*. Pris 1.50.

Från hof till hof med grefven af Tullgarn (vår

nuvarande kronprins friare-resa), reseskildring af
Peder Knagg. Pris 1 kr.

Fänrik Flinks minnen från 30-åriga kriget, af

Lodbrok. Pris i 5 häften 3.75, i fint band 5 kr.

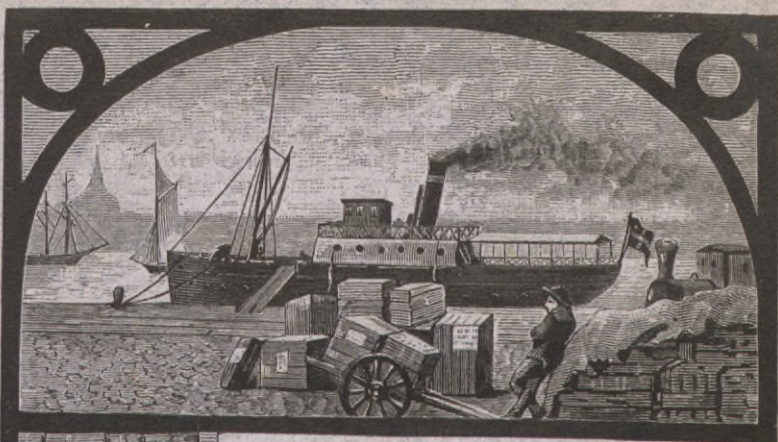
Nybygget vid Vargkullen, romantiserade skildringar

af svenska emigranternas bosättning i Amerika, af
Lodbrok. Pris häftad 4.50, i fint band 5.50.

- På villospår, novell af *Ludvig Habicht*. Pris 80 öre.
Guerillahöfdlingen, romantisk berättelse af *Filip Laicus*.
Pris 1 kr.
Skildringar ur svenska folklifvet af *Herm. Hofberg*.
Pris 2 kr.
Hafvets och fiskarens sagor, af *P. A. Säve*. Pris 1 kr.
En pennfåktare, roman af *E. Werner*. Pris 2.50.
Ungdomsdrömmar, roman af *Mrs Whitney*. Pris 2.75.
Läsarelist, skizz af *Lodbrok*. Pris 35 öre.
Karin, En nutida flickas historia, af *Sofie Junghaus*.
Pris 2 kr.
Hennes Nåds pengar, en episod i en ung flickas lif,
af *Wilkie Collins*. Pris 1.50.
Vagabonden, roman af *Enault och Judicis*. Pris 2.50.
Filippa Carleon, en julberättelse. Pris 1 kr.
Gideonsklippan, en smugglarehistoria af *Katarine Saunders*.
Pris 1 kr.
Blind kärlek, novell af *Salvatore Farino*. Pris 1 kr.
Hittebarnet, roman af *George Sand*. Pris 1.25.
Tummeliten, roman af *Alphonse Daudet*. Pris 1.25.
Percemonts torn, roman af *George Sand*. Pris 1.50.
Nihilistqvinnan, roman af *Fritz Horn*. Pris 3.50.
-

1001851000

NILS GLEERUP

STOCKHOLM

BOKHANDELS-SPEDITION & BOKFÖRLAG

Speditionsaffär för in- & utlandet.

UTFÖR

*skyndsamt och billigt samt med noggrannhet
alla slags*

**Speditioner & Omlastningar
m. m.**

**Förtullningar, Speditioner & Liqvider
till och från Utlandet**

Inkasso för Alländska hus.

 Böcker emottagas för distribution genom bokhandlarne.

Vid benäget anlitande af firman som kommissionär torde detta vid varurequisitionen aviseras resp. varuafsändare.